

Gojko Božović

MESTO BORAVKA

ZAREZ

Godinama već živim u vreme ratova.
 Dok pomišljam da je jedan bes
 Napokon ostao bez daha,
 Kao dečak što posle punog trka
 Prelazi u klecanje kolena,
 Na drugoj strani granice
 Počinje da se odvaja um od ruku,
 Meso od kosti, dete od kolevke,
 Čovek od onoga što je,
 Izašavši na obližnji breg,
 Celog života gledao.
 I sve prelazi u pokret
 Od koga se ne može nazreti
 Šta je počelo, a šta se to završava.
 Mogu samo da se skupim u pitanje
 Zašto se svaki zarez
 Mora povući na ovom parčetu kože
 Koju iz nekog razloga
 Zovem mojom.

TEŽINA

Kako je jasno sećanje
 Na neprijatne događaje.
 Kako su nepomućeni prizori
 U kojima se strah
 Naglo zgušnjavao
 Da su ga, na kraju,
 Morali nožem seći.
 Kako su od šuma
 Očišćene reči
 Koje su zamenile prijateljstvo.

Kako je drhtaj,
Dok je prelazio licem,
Izgledao privremen,
Odsutan i lak,
A sada bih mogao
Da ga ponovim.
Ispunjenog težinom
Bez koje nema lica.

SENKE

Kada primetite da se
Senke brzo sklapaju
Za retkim, sve ređim, prolaznicima,
Znajte da ste dospeli
U područje velikih planina.
Ali kada povremeno opazite
Mesta davno ugašenih vatri,
Nalik na u žurbi očišćenu ranicu,
Znajte da ste otišli i dalje,
U vreme pre seobe naroda.

REČNIK

Kada bi se nabrojala
Sva mesta u kojima sam bio,
Dobio bi se veliki rečnik
Zemaljskih mogućnosti,
Prepuštenih nezaustavljivom oku
Sa mirnoćom
Poželjnom u svakodnevnim stvarima,
Ostavljenih drugim ljudima
Koji misle o velikom rečniku
Mesta u kojima su bili.

IZMAGLICA

Nedaleko od mesta na kome se
Skruzio grad, napokon povučen u sebe,
Pretvarajući se u lako zamislivu tačku
Iz koje zrakasto kreću ulice,
Velike i male, bučne i prljave,
Zaposednute ljudstvom i one sa odjecima
Zvonkim zbog usamljenosti,
Prostor su ispunile kuće
Gotovo polegle po zemlji,
Bez ikakve gradske visine.
Pažljivo sam gledao ovaj prostor
Urastanja u raskvašenu zemlju
Kako bih nešto zabeležio.
Ali što sam duže posmatrao,
Sve više sam uviđao zatamnjena mesta,
Recimo ono iza zguljene zelene ograde,
Posle kojih smalaksava pogled.
Jasnije mi je bilo zašto se ne može opisati
Ono što ne staje ni u jedan pogled,
Ni u samo jedan život.
Otuda su dopirale senke,
Zvuci od pritajenih do teških,
Oslobođenih brige kako će ih drugi čuti,
Koraci koji nikoga ne izvode na videlo.
Video sam što se moglo videti.
Menjao mesta i tako oprobao
Vijugavi nagib ulice.
Potom sam odmahnuo rukom.
Ne samo zbog uzaludnosti
Nego i kao pozdrav
Onome što se najpre videlo
A onda postajalo slutnja.
Izmaglica snenih očiju.

SENOVITOST

Kada padaju senke,
Sve postaje stvarno.
Ispunjava se prostor,
Obično oskudan.
Zvuk praćen zgusnutim vazduhom
Naseljava uglove
Od kojih se skreće pogled.
Senovitost izdužuje naše telo.
Samo tada šapat
Gasne u uhu
Kome je upućen.
U toj neodlučnosti
Niti smo sami,
Niti sa drugima.

MESTO BORAVKA

Kada događaji
Postanu svakodnevni život,
Naš jedini život,
Kada suza deteta
Nije izazvana
Odveć velikom
Roditeljskom brigom
Ili lakomislenim pokretom
U trku za loptom,
Tada oči sumnjaju
U ono što vide,
A glasovi se podižu
Kao mukli šapat,
Kao jek uznemirenosti,
Kao rasprava sa odsutnim
Ili kao poziv na patnju.
Tada u svakoj udolini,
Pa i na nekada bučnom trgu,
Telo prepoznaje mesto
Svog budućeg boravka.

ELEGIJA JOSIFU BRODSKOM

1.

Kada je, zajedno sa Džonom Donom,
Usnulo sve što je pesnik
Slutio i video, započinjao i odlagao,
Sve dobre namere i rđava svakidašnjica,
Pokreti i dodiri, korak deteta
Koji je, koliko juče, mogao biti opisan,
A sada je samo dremež
Među mnogim snovima,
Predmeti ostavljeni na
Slučajno izabranim mestima
Ili pokrenuti neobrazloženom namerom,
Reči izgovorene s lakoćom
I ostavljene još koji čas
U praznjikavom prostoru,
Ili zatečene među upravo
Uobličanim usnama,
Kada su i one usnule,
I ljudi i predeli,
I strasti svih ljudi
U oblicima svih predela,
Da li je taj san,
Započet kada je usnuo Džon Don,
Ime jednog zvuka,
Bio neki novi san
Ili se samo nastavila
Stara ona zatečenost,
Obamrlost posle jutarnjeg dremeža.

2.

I on je usnuo.
Vodeni žig tone u mulj i u san.
Usnula je imperija koja ga je prognala.
Sanja imperija na čijim je obalama
Pisao na dva jezika.

Takav pokret nismo prizvali.
Od voska koji je sastrugan

Sa pečata imperije
Ostalo je iza nokta
Kao trag celog napora.

Svima se spava.
Na svim jezicima
Ubrzavaju se reči
Pre no što postanu mrmor.
San je vreme odsustva.

3.

Šta da radimo sa snom
Koji se nikome ne može ispričati?
Ako se njime neće naseliti iskustvo,
Ako njime život nije zaustavljen
Da bi nanovo počeo?

Naprосто, to je san.
A biti u snu znači biti izmešten.

Šta se može učiniti sa takvim snom?
Šta se može učiniti sa svojim dremežom?
U rasutoj svetlosti
Ili u svedenom svetlu.
Svejedno je, tako je svejedno.